

OPETUS- JA KULTTUURIMINISTERIÖ

HE 99/2025 vp Hallituksen esitys eduskunnalle valtion talousarvioksi vuodelle 2026:

Teema: korkeakouluopetus ja tutkimus (luku 29.40). Talousarvioesityksen keskeiset painotukset ja kipupisteet korkeakoulutuksen sekä T&K-toiminnan osalta

Eduskunnan valtiovarainvaliokunnan sivistys- ja tiedejaosto 22.10.2025
Opetusneuvos Jorma Karhu

T&K-rahoituksen lisäykset merkittäviä

- Hallitus pitää kiinni parlamentaarisesti sovitusta tavoitteesta nostaa valtion T&K-rahoituksen määrä 1,2 prosenttiin BKT:hen vuonna 2030.
  - Valtion T&K-rahoituksen suhteen BKT:hen arvioidaan olevan 1,07 % (noin 3,17 mrd. euroa) v. 2026.
- Osana uusien sopeutustoimien kokonaisuutta hallitus esittää, että lakia valtion T&K-rahoituksesta kuitenkin päivitetään siten, että laissa huomioidaan uusiin talousennuste.
  - Voimassa olevan lain mukaan tarkistus tehdään neljän vuoden välein ja uusiin talousennuste olisi huomioitu vasta vuoden 2028 talousarvioesityksen valmistelun yhteydessä.
  - Päivitetyin laskelman mukaan rahoituslain mukaiset vuosittaiset T&K-rahoituksen korotukset ovat n. 240 milj. euroa vuodesta 2026 lähtien aiemman 280 milj. euron sijaan. Vuodelle 2026 esitetty rahoituksen kasvumäärä 255 milj. euroa ylittää päivitetyn lakiesityksen mukaisen korotuksen.
  - Suomen Akatemian tutkimusmäärärahoihin, CSC:n suurteholaskentaan ja korkeakoulujen tutkimustoimintaan kohdistuvat lisäykset vuodelle 2026 toteutetaan kevään kehysriihen linjausten mukaisesti.
  - Arvioitua heikomman BKT-kehityksen huomioiminen kohdistetaan v. 2026 jakamatta olevaan T&K-lisärahoitukseen.

T&K-rahoituksen vahvistaminen OKM:n hallinnonalalla vuosina 2024-2029

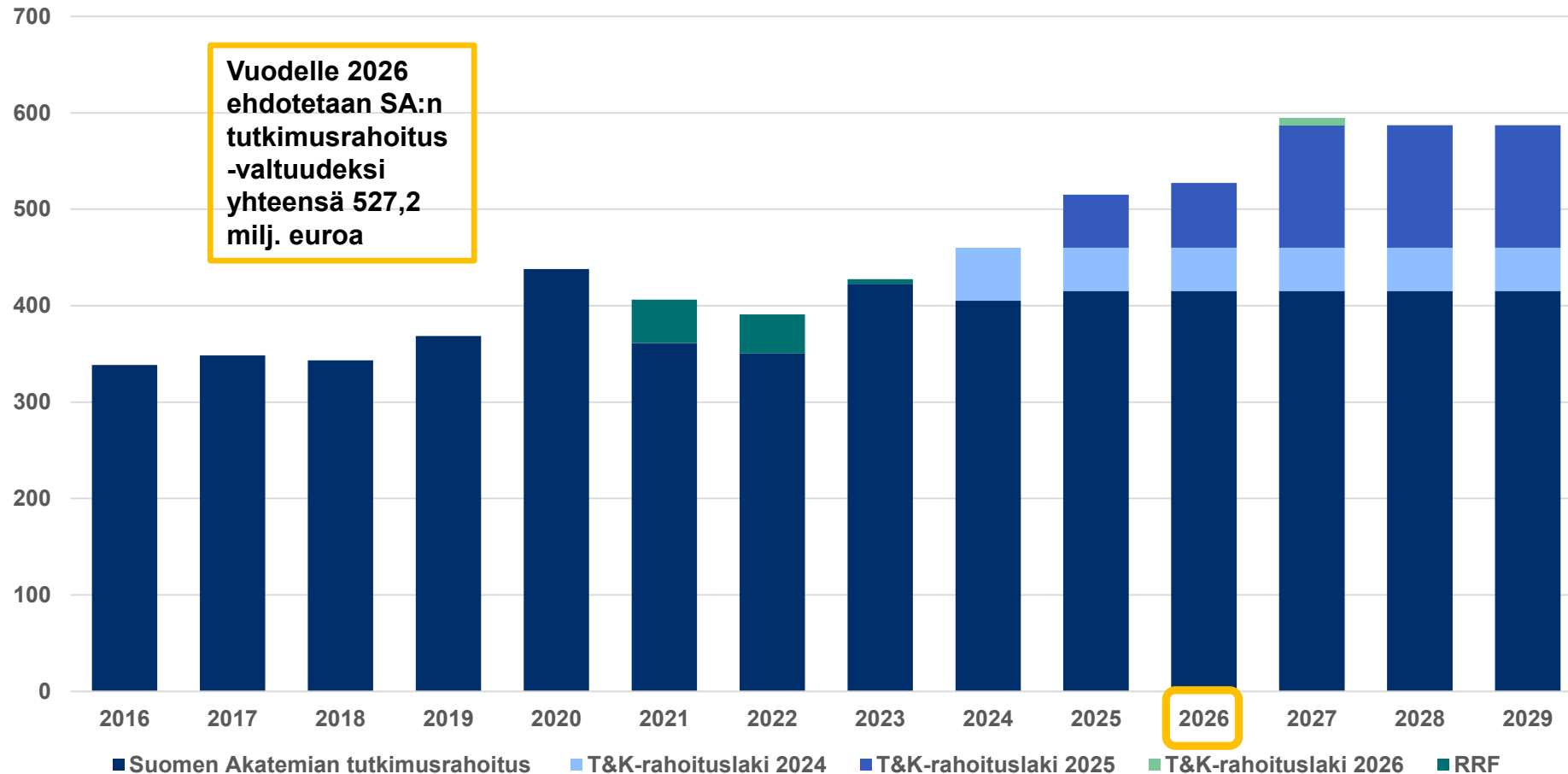
(Kehys 2026-2029, TAE 2026)

T&K-rahoituksen lisäykset OKM:n hallinnonalalla vuosina 2024-2029, M€		2024	2025	2026	2027	2028	2029
Pysyvä							
Määrä- aikainen							
Yhteensä		116,2	260,9	345,1	369 + x	286 + x	236 + x

^{x)} EU:n rahoittamien T&K-hankkeiden kansalliseen vastinrahoitukseen kohdennettavissa yhteensä: 35 milj. euroa v. 2024, 50 milj. euroa v. 2025, 55 milj. euroa v. 2026 ja 65 milj. euroa v. 2027 lähtien. Vuosien 2027-2029 kohdentuminen ei vielä tiedossa. Nämä määrärahat kehyspäättöksessä kokonaisuudessaan työ- ja elinkeinoministeriön hallinnonalalla.

Suomen Akatemian tutkimusrahoitusvaltuudet historiallisen korkealla tasolla, mutta selvästi pienemmät kuin BF:llä

Suomen Akatemian tutkimusrahoitusvaltuus 2016-2029, milj. euroa (nimellisarvoin)

Sisältää Suomen Akatemian tutkimusrahoitusvaltuudet (talousarvion momentti 29.40.51). Tiedot vuosilta 2018-2025 talous- ja lisätalousarviot, vuosi 2026 talousarvioehdotus, vuodet 2027-2029 julkisen talouden suunnitelma 2026-2029.

Koulutus- ja osaamistason nosto

- Talousarvioehdotukseen sisältyy aiemmin päätettyjen korkeakoulujen aloituspaikkamäärien lisäämisen edellyttämä määräraha 9,9 milj. euroa (osa vuosille 2024–2027 päätettyä yhteensä 42,1 milj. euron lisärahoitusta).
- Lisäksi korkeakoulujen aloituspaikkamäärän lisäämiseen on 3,8 milj. euron pysyvä lisäys vuodesta 2026 lähtien
- Puoliväliriihen kasvutoimissa päätettiin koulutus- ja osaamistason nostotoimista (avoimen korkeakoulutuksen opintoseteli, aloituspaikkamäärän lisääminen), joihin kohdennettavat määrärahat valmistellaan sisällytettäväksi vuoden 2026 täydentävään talousarvioehdotukseen.

Korkeakoulutukseen kohdistuvat säästöt maltillisia suhteessa korkeakoulujen kokonaisrahoitukseen

- Yliopistojen ja ammattikorkeakoulujen rahoitus on sidottu indeksiin (v. 2026 yhteensä n. 82 milj. euroa).
- Korkeakoulujen menosäästöt yhteensä 83,8 milj. euroa vuonna 2026:
  - a. Aiemmin päätettyjä valtionavustussäästöjä on kohdennettu korkeakouluille 52,7 milj. euroa vuodesta 2026 alkaen.
  - b. Lisäksi osana kevään 2025 lisätoimien kokonaisuutta korkeakoulujen perusrahoitusta vähennetään 30 milj. eurolla vuonna 2026. Säästö pienenee 20 milj. euroon vuonna 2027 ja 15 milj. euroon vuodesta 2028 alkaen.
  - c. Lisäksi korkeakoulujen harkinnanvaraiseen rahoitukseen kohdistuu 1,1 milj. euron säästö vuodesta 2026 alkaen.
- Hallitusohjelman mukaiset avoimen korkeakoulutuksen ja korkeakoulujen EU/ETA - maiden ulkopuolisten lukukausimaksutulojen lisääystä vastaavat säästöt näkyvät vuonna 2026 yhteensä 7 milj. euron valtionrahoituksen säästöinä vuoteen 2025 verrattuna.

Korkeakoulutuksen ja tutkimuksen visiotyö

- Viime vuosien merkittävistä määrällisäyksistä huolimatta korkeakoulujen valtionrahoitus on aiemmin toteutettujen indeksijäädytysten seurauksena reaalisesti 2010-luvun alun tasolla.
- Määrärahalisäykset ovat indeksikorotuksia lukuun ottamatta käyttötarkoitukseltaan sidottuja ja osin määräaikaista.
- Korkeakoulujärjestelmään kohdistuviin yhteiskunnallisiin odotuksiin sekä kansainväliseen osaamis- ja osaajakilpailuun vastaaminen on edellyttänyt korkeakouluilta viime vuosina merkittäviä tuottavuustoimia aloituspaikojen lisäyksen toteuttamiseksi.
- Korkeakoulutuksen ja tutkimuksen laadun ja kansainvälisen kilpailukyvyn vahvistamiseksi tulevaisuudessa tarvitaan koko korkeakoulusektorin toiminnan tehostamista esim. yhteistyön keinoin ja priorisoimalla sekä yksityisen rahoituksen osuuden kasvattamista tutkimuksen ja koulutuksen rahoituksessa. T&K-toiminnan rahoituslisäyksillä on samansuuntaisia tavoitteita.
- Muun muassa näitä kysymyksiä tarkastellaan korkeakoulutuksen ja tutkimuksen visiotyössä, jota tehdään yhdessä koko korkeakoulukentän kanssa. Vision parlamentaarinen työ käynnistyi syyskuussa.